

Χαιρετισμός Ευρωβουλευτή καθ. Γιάννη Μανιάτη
Ημερίδα για τη «Δίκαιη ενεργειακή μετάβαση και κατανομή του ηλεκτρικού χώρου στην Κρήτη»
Σάββατο 11 Ιανουαρίου 2025

Αγαπητοί φίλοι,

σας ευχαριστώ θερμά για την πρόσκληση να καταθέσω κάποιες σκέψεις στη σημερινή ημερίδα.

Επιτρέψτε μου μια μικρή αναδρομή στο παρελθόν.

Το 2014, στο πλαίσιο της ελληνικής Προεδρίας της ΕΕ και υπό την προεδρία μου στο Συμβούλιο Υπουργών Ενέργειας, δρομολογήσαμε την ευρωπαϊκή συζήτηση περί Ενεργειακών Κοινοτήτων, προωθώντας την κοινωνική και την ενεργειακή δικαιοσύνη, που στη συνέχεια πήρε τη μορφή Οδηγίων.

Την ίδια περίοδο, δηλαδή πολύ πριν δημιουργηθεί το σχετικό πλαίσιο για τις Ενεργειακές Κοινότητες, με τον Νόμο 4296/2014 θεσμοθετήσαμε την κατά προτεραιότητα πρόσβαση των Τοπικών Οργανισμών Εγγείων Βελτιώσεων (ΤΟΕΒ) στον ηλεκτρικό χώρο.

Δυστυχώς, παρότι οι ΤΟΕΒ αποτελούν πρωτοποριακό θεσμό της χώρας μας, λειτουργώντας ως πρώιμες Ενεργειακές Κοινότητες, οι κυβερνήσεις που ακολούθησαν, δεν έδειξαν την απαιτούμενη σπουδή ανάπτυξής τους. Σήμερα τα χρέη των ΤΟΕΔ ξεπερνούν τα 100 εκατ. Ευρώ, ενώ το 2014 αυτά δεν ξεπερνούσαν τα 30.

Σε ευρωπαϊκό επίπεδο, είναι θετικό ότι η Πρόεδρος φον ντερ Λάιεν, στην επιστολή ανάθεσης καθηκόντων προς τον Επίτροπο Ενέργειας και Στέγασης Jørgensen, προανήγγειλε ένα Πακέτο Ενέργειας για τους Πολίτες (Citizens Energy Package) με στόχο να αυξηθεί η συμμετοχή των πολιτών στην ενεργειακή μετάβαση.

Ιδιαίτερα στην Ελλάδα, είναι απαραίτητη η απάλειψη όλων των ρυθμιστικών και διοικητικών εμποδίων, ιδίως όσον αφορά τις διαδικασίες σύνδεσης με το δίκτυο και την αδειοδότηση της τοπικής προμήθειας ενέργειας, καθώς και η εξασφάλιση αντίστοιχης ευρωπαϊκής δημόσιας χρηματοδότησης.

Τα τελευταία χρόνια δυστυχώς η χώρα μας εφάρμοσε έναν αρκετά άστοχο σχεδιασμό, συνδυάζοντας την ταχύτερη από το απαιτούμενο από-λιγνιτοποίηση, με την μεγαλύτερη εξάρτηση από το εισαγόμενο φυσικό αέριο και την έλλειψη επαρκών επενδύσεων σε Δίκτυα και Αποθήκευση.

Ο παραπάνω σχεδιασμός οδήγησε σε μια αγορά που ο Διαχειριστής είναι αναγκασμένος να απορρίπτει την πλεονάζουσα φθηνή παραγωγή Ανανεώσιμων και δημιουργεί επιπρόσθετα προσκόμματα στην ανάπτυξη των Ενεργειακών Κοινοτήτων.

Ταυτόχρονα, η χώρα μας στην αξιοποίηση των πόρων του Ταμείου Ανάκαμψης, δεν ακολούθησε το παράδειγμα κρατών-μελών όπως η Ιταλία και η Ισπανία, που στήριξαν οικονομικά τα μικρά αποκεντρωμένα κατανεμημένα φωτοβολταϊκά, αλλά διέθεσε τους περισσότερους πόρους σε μεγάλης κλίμακας φωτοβολταϊκά και αιολικά.

Επιπλέον, το εθνικό θεσμικό πλαίσιο δεν ευνόησε την ανάπτυξη ευρείας βάσης ενεργειακών κοινοτήτων από απλούς πολίτες, αφού σήμερα οι ενεργειακές κοινότητες ευρείας βάσης στη χώρα αποτελούν πολύ μικρή μειονότητα (περίπου 30 σε σύνολο 1750).

Σήμερα λοιπόν, απέχουμε πολύ από το παράδειγμα της Γερμανίας, όπου το 42% της παραγωγής ΑΠΕ στην ηλεκτρική ενέργεια προέρχεται από ενεργειακές κοινότητες, αγροτικούς συνεταιρισμούς και μικρές δημοτικές εταιρείες.

Κύριο μέλημα, λοιπόν, της εθνικής πολιτικής θα πρέπει να γίνει η δίκαιη κατανομή του ηλεκτρικού χώρου στη χώρα συνολικά και ιδιαίτερα στην Κρήτη, με την πλειονότητα αυτού να διατίθεται σε Ενεργειακές Κοινότητες ευρείας βάσης, που θα αποτελούνται από μεγάλο αριθμό απλών πολιτών και τοπικών Οργανισμών των Δήμων και της Περιφέρειας.

Εύχομαι η σημερινή Ημερίδα να αποτελέσει εφελτήριο ώστε η χώρα μας να αξιοποιήσει πλήρως της δυνατότητες των ευρείας συμμετοχής Ενεργειακών Κοινοτήτων, επιτρέποντάς τους να συμβάλλουν ενεργά, προς όφελος των απλών πολιτών, σε πολλαπλές δραστηριότητες, πέρα από την ηλεκτροπαραγωγή, όπως στις ανακαινίσεις και την ενεργειακή απόδοση, τη μείωση της ενεργειακής φτώχειας και τη θέρμανση και ψύξη.

Καλή επιτυχία στις εργασίες.

Σας ευχαριστώ!

Καθ. Γιάννης Μανιάτης

**Αντιπρόεδρος της Ομάδας των Σοσιαλιστών και Δημοκρατών - Εξωτερικές Υποθέσεις,
Ασφάλεια & Άμυνα, Διεθνής Ενεργειακή Ασφάλεια και Συνεργασία**